

ת"מ ה"מ"ה ז' : 140 - 1986 - - - - - ח"מ-2, ס"מ"מ 1986

ח"מ ל"ג ס"מ"מ

ראשית הדרך בארץ ובמעין בהיותה כפלוגת עבודה בכפר ביל"ו ליד רחובות.

אני עליתי ארצה באניה לפני 50 שנה, ב 1936. 50 שנה ארנה ואני נשואים ו 50 שנה אנו במעין ובישראל. האניה יצאה מטריאסט והיתה לה רק מחלקה אחת והיא היתה מצויינת. באתי עוד באופן לגאלי. בארץ היו "מאורעות". בלילות הראשונים היינו בחיפה בבית העולים עם שמירה של אנגלים.

היינו הזוג הראשון ממעין, שהתחתן ברחובות... נחזור לאניה. היינו 30 עולים על האניה, חברים של "המכבי הצעיר". באו לקחת אותנו. מסרנו לחברי ההנהלה של המכבי הצעיר, ביניהם היה חנן ברקוביץ (יבור) את שארית כספנו, 10 לירות.

חברתי, שגם היא היתה מדרזדן, עלתה לפני והתחתנה כבר בחיפה. היא היתה נשואה לבן ממשפחת ברץ. לו היתה מסעדה יוקרתית שם, ושמה היה "ירדניה". שם הגישו רק מיץ טרי של פרי הדר. ארוחה אחת עלתה שם 12 גרוש לעומת 4 גרוש במסעדות אחרות. ביקרתי. אחרי יומיים באו לקחת אותי לכפר המכבי. כפר אתא היתה אז מושבה עלובה מאוד. ראינו הרבה חרדים שם. בתוכה ישבו הבחורים של כפר המכבי בצריפים, שעדיין לא היו להם חלונות, ולא דלתות וגגות. הבחורות והילדים היו עדיין ברעננה במקום פלוגת העבודה שלהם לפני התישבותם. היה חוסר עבודה. הבחורים ישבו בבית ושחקו משחקי חברה. אותי שלחו למושבה למכולת. לבחורות האחרות כבר לא נתנו מצרכים "בהקפה" בשביל כפר המכבי. האמינו לי תחילה, כשהבטחתי, שאשלם בקרוב. לאחרות כבר לא רצו לתת. היה בכפר המכבי עוני רב ודחקות.

אחרי חודשיים החלטתי לעבור לחברי התנועה מגרמניה ב"מעין". הם ישבו אז ב 1936 ליד כפר ביל"ו קרוב לרחובות. הקריאה שלי התחילה בתור אקונומיט ועובדת חוץ בפרדסים. אם היתה עבודת-חוץ, השארנו את הכביסה המושרית בחביות זפת הישנות ולעתים התקלקלה. אנחנו הבחורות ניצלנו את ההזדמנות, כשיכולנו להרויח 17 גרוש.

הכסף במזומן היה כה חשוב, שאפילו במחיר הקלקול של הלבנים יצאנו, כשבליכה, מאוחר בשובם של הסדרנים מן לשכת העבודה ברחובות, התברר שיש עבודה. במחנה ברחובות היו מספר אוהלים והקימו צריף של חדר האוכל. בכל סופה נפלו האהלים ואנה בלומנפלד הצילה ולחצה אל לבה את קופסת הפספורט שלה. בנינו גם בית-אבן אחת מטעם הסוכנות למען בטחוננו.

~~BCB~~
במרס 1937 ארנה ואני התחתנו. בעל הבית של הפרדס, שאצלו עבדתי לא רצה לתת לי את יום החופשה למען החתונה. אך בכל זאת לקחתי את היום, בכדי להתחתן. באותו המועד היו במקרה האמא של ליצי והאבא של שלמה שטנגר במעין לבקור בארץ. החתונה היתה ברחובות בדירת הרב. באמצע הטקס של החתונה התברר, שלא היה לנו מספיק כסף, בכדי לשלם גם לשמש 15 גרוש. הרב קבל כבר 20 גרוש. צעק השמש לרב בידיש: עצור! עצור! הם רוצים לעשות "מעשייס", הם לא רוצים לשלם!" הטקס הופסק ואז האמא של ליצי והאבא של שלמה שטנגר שלמו 15 גרוש לשמש. מתוך כעס על הסחיטה הזו - בייבי אביש, שהיה גזבר - סחב כמעשה נקם - מאפרה משם.

חודשיים אחרי זאת היתה חתונה כפולה ב"מעין" בהיותה ברחובות. חיים גלוגאור התחתן עם הרטה נוימן והייני גרוס עם קלטשי. כבר היה אז כסף להזמין את הרב בטקסי אל המחנה למעלה מעל רחובות. - אנחנו קבלנו לחתונה מן הקבוצה למתנה מנורת נפט מאלו-מיניום, מלאכת מחשבת ערבית. מאחד הפרדסנים ברחובות, שבא לשם, מעירי דרזדן, קבלנו שלוש כוסות. אך עבודה בפרדסו לא היה מוכן לתת לנו.

עבודה היה מאוד קשה להשיג. היה על יד לשכת העבודה ההסתדרותית גם "משרד קבלני". בעבודה, שקבלו אותה משם, עבדו בתחרות עם ערבים. היה קשה מאוד להשיג מהם עבודה, ואם קבלו, הרויחו הרבה פחות מבעבודה "יומית", שבה בחורות הרויחו 17 גרוש והבחורים 20 גרוש על פי תעריף הסתדרותי. ביום אחד, כשקבלנו בקבלנות ליום שלם

